

Reprezentativitatea organizațiilor europene de parteneri sociali: sectorul produselor textile și de îmbrăcăminte

Rezumat

Introducere

Obiectivul prezentului studiu este acela de a oferi informațiile necesare pentru încurajarea dialogului social sectorial în sectorul produselor textile și de îmbrăcăminte. Seria de studii EIRO privind reprezentativitatea, efectuate la solicitarea Comisiei Europene, vizează identificarea asociațiilor de parteneri sociali reprezentative, care trebuie să fie consultate în temeiul dispozițiilor Tratatului privind funcționarea Uniunii Europene (TFUE). Astfel, studiul identifică organizațiile naționale relevante de parteneri sociali din sectorul produselor textile și de îmbrăcăminte, pe baza unei abordări descendente (enumerarea organizațiilor afiliate la nivel european) și a unei abordări ascendente, prin intermediul corespondenților naționali din cadrul Observatorului European al Relațiilor Industriale (EIRO).

Eficacitatea dialogului social european depinde de reprezentativitatea actorilor naționali relevanți din sector: numai asociațiile suficient de reprezentative pot participa la dialogul social european.

O asociație națională este considerată asociație relevantă de interes sectorial dacă îndeplinește următoarele criterii: a) domeniul de activitate al asociației are legătură cu sectorul; b) asociația se implică regulat în negocierile colective din sector și/sau este afiliată unei asociații relevante de interes european.

O asociație europeană este considerată asociație relevantă de interes sectorial dacă se află pe lista Comisiei cu organizațiile de interes care trebuie să fie consultate în numele sectorului în temeiul articolului 154 din TFUE și/sau participă la dialogul social european referitor la sector și/sau a solicitat să fie consultată în temeiul articolului 154.

Definirea sectorului

În sensul prezentului studiu, sectorul produselor textile și de îmbrăcăminte se definește conform nomenclatorului statistic al activităților economice din Uniunea Europeană (NACE Rev. 2), pentru a asigura comparabilitatea

transnațională a rezultatelor. Mai exact, acest sector este definit de codul 13 (fabricarea produselor textile) și codul 14 (fabricarea articolelor de îmbrăcăminte).

Contextul economic

UE-27 reprezintă cea mai vastă piață a lumii pentru produse textile și de îmbrăcăminte, fiind al doilea exportator mondial de produse textile și al treilea în ceea ce privește articolele de îmbrăcăminte. În acest sector se regăsesc aproximativ 4,5 % din producția UE și 7,5 % din numărul locurilor de muncă din industria prelucrătoare – peste două milioane de angajați în 2011.

Caracteristicile ocupării forței de muncă

Producerea articolelor de îmbrăcăminte este cea mai importantă activitate din punctul de vedere al ocupării forței de muncă, asigurând 1,3 milioane de locuri de muncă. Atât în subsectorul produselor textile, cât și în cel al articolelor de îmbrăcăminte, peste două treimi dintre lucrători au vârste cuprinse între 25 și 49 de ani, iar femeile reprezintă 71 % din forța de muncă. Cele mai multe întreprinderi din sector sunt microîntreprinderi, peste 85 % dintre acestea având mai puțin de 10 angajați. În ultimii ani, pierderile medii anuale la nivelul ocupării forței de muncă s-au ridicat la aproximativ 120 000 de locuri de muncă, ceea ce reprezintă o scădere anuală de 5 %. Declinul s-a accelerat în 2010, ajungând la 7 %. Totuși, pierderea medie la nivelul ocupării forței de muncă s-a temperat în ultima perioadă, atingând un nivel de numai 2 % în 2011.

Evoluții recente

Sectorul produselor textile și de îmbrăcăminte se afla deja în proces de restructurare înainte de apariția crizei, ca urmare a următorilor factori: schimbări la nivelul cererii din partea consumatorilor, progrese tehnologice, majorarea costurilor de producție, creșterea puterii de cumpărare a comercianților cu amănuntul și aspecte legate de mediu.

Caracterizat de o valoare adăugată pe angajat mai scăzută decât în cazul multor alte activități, acest

sector cu utilizare intensivă a forței de muncă se confruntă cu o concurență considerabilă din partea economiilor cu costuri de producție reduse și a fost afectat de liberalizarea comerțului internațional. Drept răspuns, industria europeană a recurs din abundență la subcontractări sau la delocalizarea activității în țări care permit costuri de producție reduse, ceea ce a condus la scăderea numărului de lucrători calificați și la accelerarea schimbărilor tehnologice.

În 16 dintre țările vizate de prezentul studiu, numărul întreprinderilor din sector a scăzut în perioada 2001-2011, conducând la o diminuare suplimentară a gradului de ocupare a forței de muncă. În Republica Cehă, Letonia, Slovacia și Spania, ocuparea forței de muncă s-a redus, deși numărul întreprinderilor a crescut. Procentul de persoane angajate în sector s-a menținut stabil în perioada 2001-2011 în toate țările, cu excepția Austriei (unde a crescut de la 69% în 2001 la 94% în 2010) și a Ungariei și Suediei (unde a rămas neschimbat, la 100%). Numai în Luxemburg s-a înregistrat o creștere a numărului de persoane ocupate în perioada 2001-2011. În total, în sector s-au pierdut 644 500 de locuri de muncă din 2008 până în ultimul trimestru al anului 2010.

Reprezentarea intereselor la nivel național

Sindicatelor

Numărul membrilor de sindicat activi variază puternic în Europa, de la peste 2,2 milioane în cadrul sindicatului IG Metall din Germania la numai câteva zeci de membri în cazul sindicatului PSPKM din Grecia. În total, s-au identificat 76 de sindicate sectoriale care îndeplinesc criteriile pentru includerea în studiul privind reprezentativitatea. În 33% dintre țări există un singur sindicat în acest sector. În 15% dintre țări există două sindicate, iar în 22% – trei sindicate. În 30% dintre țări există patru sau mai multe sindicate sectoriale. Aceste cifre ilustrează un peisaj în general fragmentat, în pofida predominanței asociațiilor de angajați pluraliste.

Patronatele

În total, au fost identificate 52 de patronate sectoriale în 22 de țări. Toate aceste organizații sunt membre ale EURATEX, asociația la nivelul UE a angajatorilor din sector. În Cipru, Irlanda, Luxemburg, Malta și Slovacia nu există asociații patronale sectoriale, iar în Estonia, Letonia și Polonia patronatele sectoriale nu participă la negocierile colective. În 10 dintre cele 22 de țări care au astfel de organizații există numai un singur patronat. În șapte țări există câte două patronate, într-o singură țară (Belgia) există trei patronate, iar alte patru țări au câte patru patronate. Asociațiile pluraliste sunt mai puțin predominante în cadrul patronatelor decât la nivelul sindicatelor.

În ceea ce privește participarea la formularea politicilor publice, autoritățile consultă 89% dintre patronatele pentru care există date disponibile. Patronatele sunt consultate în toate țările (în care există), cu excepția Greciei, deși în unele țări această practică nu este sistematică.

Negocierea colectivă

Răspândirea negocierii colective este foarte polarizată pe teritoriul UE. În timp ce în 10 dintre țările analizate cotele de negociere colectivă sunt ridicate (peste 80%), în opt dintre țări acestea ajung, în cel mai bun caz, la 20%.

Reprezentarea intereselor la nivel european

Organizațiile din sectorul produselor textile și de îmbrăcăminte menționate de Comisia Europeană ca parteneri sociali care trebuie să fie consultați în temeiul articolului 154 din TFUE sunt IndustriALL Global Union și Confederația Europeană a Produselor Textile și de Îmbrăcăminte (EURATEX).

IndustriALL este afiliată Confederației Europene a Sindicatelor (CES) și reprezintă 194 de organizații naționale și 7 314 027 de lucrători din 39 de țări europene. Aceasta are 47 de filiale direcți în sectorul produselor textile și de îmbrăcăminte, dintre care 45 participă la negocierile colective din sector, și desfășoară activități în 24 dintre cele 26 de țări care raportează existența unor sindicate sectoriale.

EURATEX, ale cărei federații la nivelul statelor membre reprezintă peste 180 000 de întreprinderi și peste 1,8 milioane de locuri de muncă, aparține Alianței pentru o industrie europeană competitivă. Aceasta are 25 de filiale direcți, dintre care 23 participă la negocierile colective din sector, și desfășoară activități în 20 dintre cele 22 de țări care raportează existența unor patronate sectoriale.

Concluzii

Analiza descendentă și cea ascendentă a sectorului produselor textile și de îmbrăcăminte din UE-27 indică faptul că IndustriALL și EURATEX ar trebui să fie considerate drept cei mai importanți reprezentanți ai angajaților și ai angajatorilor la nivelul UE și, prin urmare, se impune consultarea acestora în temeiul dispozițiilor din TFUE, în special ținând seama de faptul că nu s-au putut găsi alți actori de nivel european cu răspândire asemănătoare nici în rândul angajaților, nici în rândul angajatorilor din sector.

Informații suplimentare

Raportul *Representativeness of the European social partner organisations: Textiles and clothing sector* (Reprezentativitatea organizațiilor europene de parteneri sociali: sectorul produselor textile și de îmbrăcăminte) este disponibil la adresa: <http://www.eurofound.europa.eu/eiro/studies/tn1302024s/index.htm>

Pentru informații suplimentare, vă rugăm să luați legătura cu Camilla Galli da Bino, responsabil de informare, la adresa: gdb@eurofound.europa.eu